

Igazság és tolerancia

"Ugyan, mi az igazság?", tette fel Pilátus a cinikus kérdést Jézusnak, akiben melleleg a megtestesült Igazság állt előtte. Az igazság és az igazsághoz való hozzáállás furcsa módon a mai napig "kérdés". Kérdés, hogy van-e, és ha van, hány van belőle, hogy melyik a való igazság, mi a jelentősége itt és most, illetve hogy mindezt honnan tudhatjuk?

1. Az igazság az Igazságról

Posztmodern korokban a Biblia jó híre az, hogy igenis *van* igazság, tudhatjuk, hogy *való* igaz, és igenis *számít*, hogy aszerint élünk-e, vagy sem. Ha egy torony tetején állva azt mondod: "Számodra lehet hogy valóságos a gravitáció, de számomra nem", hamar kiderül, hogy melyikünk él a realitásban...

a) Van igazság

- Isten úgy teremtette meg ezt a világot és benne minket, hogy *vannak* dolgok, amelyek igazak, mert a tapasztalat és a gondolkodás révén meg *lehet* ítélni, hogy igazak, vagy sem,
- ami valóságos, az *működik*, csak ki kell próbálni (elég egy almát leejteni), és le lehet vonni a logikus következtetést (ha toronymagassból leesnek, én is megsérülnék),
- igenis *számít*, hogy valaki igaznak tartja-e a valóságot (a saját élete vagy másoké függhet tőle)
- a közösen megtapasztalható és értelemmel követhető valóság ugyanis *mindenki* számára igaz, és *akkor is* igaz, ha valaki nem figyeli meg, nem gondolkodik el rajta, nem hisze benne, és nem alkalmazza.

b) Isten tudatta velünk

Az ún. "keresztény igazság" is ilyen objektív, abszolút igazság. Nem tökéletesen teljes, hiszen nem tudhatunk mindent, csak amennyit Isten elárult. Mégis igaz és valóságos, mert amit elárult, azt igenis tudhatjuk, méghozzá Istentől tudjuk. És pontosan ez a lényeg: csak azért tudhatunk bármit is az igazsággal kapcsolatban, mert Isten nem néma, süket, vak vagy béna, hanem szól hozzánk, lát és hall minket, illetve cselekszik közöttünk, bennünk és általunk.

Tehát Isten kinyilatkoztatására szorulunk rá. Mivel Isten intelligens személy, és minket a saját képére teremtett, értelmesen tud és akar velünk kommunikálni. Így a kinyilatkoztatását fel tudjuk fogni, el tudunk rajta gondolkodni, és arra válaszolva meg is tapasztalhatjuk, hogy Isten igazat mondott.

- Hitünk kezdődhetett élményekkel, de az Istenbe vetett bizalmat Isten Szava egyre mélyülő, rendszeres megismerésének kellett követnie. (Lk 24:27,44-48)
- Hitünk kezdődhetett felismerésekkel, de az elhívést az Istenbe vetett bizalomnak, a megélt hit mindennapi tapasztalatának kellett követnie. (Jak 1:22-25)
- Mindig lesznek olyan dolgok, amelyekre nem tudjuk a választ ("Miért?"). Mégis az alapján, amit *tudunk* Istenről, a számunkra megválaszolhatatlan kérdéseket Istenre bízhatjuk.

c) Személy, nem filozófia vagy misztika

Az evangélium egyik legfontosabb része, hogy az Igazság nem egy dogmalista, hanem Jézus Krisztus személye: "*Én vagyok az út, az igazság, az élet. Senki sem mehet az Atyához, csak általam.*" (Jn 14:6) Fontos látni, hogy

- minden vallásalapító csak beszélt az igazságról, vagy megpróbált rámutatni, de egyikük sem mondhatta saját magáról, hogy *ő maga* a megtestesült Igazság, aki nélkül senki sem él a teljes valóságban
- Jézus azzal a kijelentésével, hogy nélküle senki sem jut el az Atyához, csak általa, azt is kimondta, hogy általa viszont *mindenki*; bárki, aki a vallások előírásainak, előfeltételeinek a képességei, a lehetőségei, a kora vagy a neme miatt eleve nem is tudna eleget tenni
- Jézus kijelentése nem légtüres térben hangzott el: szavai mögött állt az Írások sokévszázados bizonyossága, az őbenne beteljesedett *jövendölések* egész sora (végső soron a valószínűség számítás), az Atya és Keresztelő János *tanúságtétele*, a Jézus által tett *jelek*, tehát a kortársak mint szem- és fültanúk (végső soron a történelem)
- az igazság nem pusztán dogmalista, mert a hitvallások csak az *Igazságról*, *Jézusról* szóló tanúságtételek (azt a keretet nyújtják, amelyen belül még ugyanarról a Jézusról beszélünk, aki a Bibliában jelenik meg)
- az igazság nem pusztán valamiféle ellenőrizhetetlen, teljesen szubjektív misztikus élmény, hanem *tényeken alapuló* személyes kapcsolatról van szó.

Az Igazságnak a létét, megismerhetőségének a lehetőségét, mindenki számára való szükségességét hirdetni kell, az embereket pedig az Igazságnak a megismerésére kell meghívni.

2. Az igazság a toleranciáról

a) A tolerancia ma

Olyan korban élünk, amelyben

- a tolerancia (eredeti jelentése "türelem") szinte mindenképp felettérvényes elvévé vált
- az emberek eleve gyanakodással fogadják minden olyan kijelentést, amely akár csak sugallja a kizárólagosságot, a bizonyosságot vagy a mindent átfogó teljességet
- az ilyen kijelentések bigottnak, intoleránsnak, manipulatívoknak vagy kényszerítőnek tűnnek.

Ezt meg kell értenünk, hiszen

- az igazsággal kapcsolatos kijelentések igenis *lehetnek* bigottak, intoleránsak, manipulatívok és kényszerítőek, és az embereknek joggal van elégük van az ilyesmiből (lásd inkvizíció, iszlám fundamentalizmus stb.)
- az emberek ellenérzésének oka azonban *nem* az, hogy ezek a kijelentések az *igazságról* szólnak, hanem az, hogy bizonyos emberek *ilyen* kijelentéseket tesznek az igazságról, pedig ők is csak emberek, azok pedig tudjuk, milyenek...
- a csalódott embernek bátorításra van szüksége: eddigi élményei nem arról szóltak, hogy van-e igazság, és hogy megismerhető-e, hanem bizonyos emberekről és az igazsághoz való torz viszonyulásukról; ő azonban csak keresse tovább az igazságot!

b) A tolerancia és tárgya

A vallási-világnézeti intolerancia sok riasztó példája a múltban és a jelenben olyan irányba vitte el a fogalom jelentését, amelyet már leginkább "tolerantizmusnak" lehetne nevezni. Mivel az intoleráns nem tudja szétválasztani az embert és világnézetét (a másikat gyűlöli a másik hite miatt), a tolerancia *tárgya* az emberek gondolkodásában megváltozott: már nem az ember, hanem *minden világnézet* tolerálandó. A tolerancia fogalma tehát megváltozott tartalommal mindenképp fölöttérvényes, szinte "szent" alapelvévé vált. Pedig

- amit feltétlenül tolerálni kell, az a másik *ember*: tisztelni kell akkor is, ha nem ért egyet, mert szabad a döntésében
- amit nem kell feltétlenül tolerálni, az a másik ember *világnézete*: annak elvi hibáit, valóságától való elrugaszkodását, gyakorlati gyümölcseit stb. éppen a másik ember érdekében kell tisztázni; akkor is, ha ezt (pl. érvek, ismeretek, tapasztalatok hiányában) nem akarja tolerálni, és minket "leintoleránsoz"
- emögött rendszerint az áll, hogy ha az embernek nincs érve, ismerete, tapasztalata stb., és ezt a helyzetet nem tudja elviselni (mert pl. eddig teljesen biztos volt az igazában), akkor önkéntelenül is azt a személyt támadja, aki benne ezt a "válsághelyzetet" előidézte (nem gondolkodik, inkább sérteget)
- mindezt szeretetből vállalni kell, és ha lehet, fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a tolerancia *igazi tárgya* a másik ember.

Sosem volt olyan kor, amelyben könnyű lett volna hirdetni "Krisztus keresztjének bolondságát". A szeretet azonban a megértést is keresi, és találékonnyá is tesz. Ezért Krisztus egyháza számára a nagy kihívás igazából nem is a korszellem, hanem úgy szeretni másokat, mint magunkat, és úgy cselekedni velük, ahogyan mi is örülnénk, ha velünk cselekednének. Szeretettel, tisztelettel, türelemmel, bátorítva.

3. Mai sajátságok, régi feladatok

Talán az eddigiekből fakad, hogy manapság a legtöbb – különösen a nagyvárosi – ember megtérése nem annyira *egyetlen* eseményhez kötődik, hanem több összefüggő élmény, egy *folyamat* eredménye, ehhez viszont a hívőknek *kapcsolatban* kell lenniük kereső felebarátaikkal (időt kell velük tölteniük). Mindez alapján a hívőket fel kell készíteni a szolgálatra (Ef 4:12), hogy

- tudják, *mit* hisznek, és miért, illetve mit nem, és miért *nem* (intellektuális és tapasztalati bizonyosság)
- tudják, *mások* mit hisznek, és miért (készség a megértésre)
- a hitüket *megfelelően* el tudják mondani másoknak (képeség a kérdésésre és a meghallgatásra)
- a hitüket meg is *élik* (ez mindennél többet prédikál).

A valóban krisztusi élet és közösségi élet egyszerűen vonzó! Az embereknek pedig elégük van a szavakból: meg is szeretnék *tapasztalni*, hogy Krisztus *ÚR* az övéiben és közöttük. Akkor maguktól fogják hagyni a spiritualitás önző, hasadt és veszélyes formáit.

Részben felhasznált és ajánlott irodalom: www.facingthechallenge.org